

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының әскери бөлімдері мен академиясын пәтерге орналастырудың заттай нормаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің м.а. 2025 жылғы 15 сәуірдегі № 291 бұйрығы

Қазақстан Республикасы Бюджет кодексінің 70-бабына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының әскери бөлімдері мен академиясын пәтерге орналастырудың заттай нормалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының Бас қолбасшылығы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың көшірмесін қазақ және орыс тілдерінде ресми жариялау және Қазақстан Республикасы Нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жолдауды;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

4. Осы бұйрық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Министрдің міндетін атқарушы
полиция полковнигі

Б. Әленов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Қаржы министрлігі

2025 жылғы " " _____

Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің
міндетін атқарушы
2025 жылғы 15 сәуірдегі
№ 291 бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының әскери бөлімдері мен академиясын пәтерге орналастырудың заттай нормалары

р/с №	Үй-жайлардың атауы	Есептеу бірлігі	Алаңы м2	Ескертпе
I. КАЗАРМАЛАР				

1	Жатын үй-жайлар: мерзімді қызметтегі әскери қызметшілер және оқу бөлімдерінің курсанттары үшін:			Жатын үй-жайдағы бір адамға арналған ауа көлемі кемінде 12 м3. Мерзімді қызметтегі жеке құрамды ғимарат қабатының биіктігі 3,3 метрден кем емес болған кезде жатын үй-жайда екі қабатты кереуетке орналастыруға рұқсат етіледі
	ғимарат қабатының биіктігі 2,8 болған кезде	1 адамға	4,8	
	ғимарат қабатының биіктігі 3,3 болған кезде	1 адамға	4,0	
	ғимарат қабатының биіктігі 3,6 болған кезде	1 адамға	3,6	
	офицерлік атақтары жоқ тыңдаушылар , Академияның курсанттары, әскери қызметші әйелдер, әскери оқу орнының тәрбиеленушілері, арнайы мақсаттағы әскери бөлімдердің (бөлімше) әскери қызметшілері үшін:			Офицерлік атақтары жоқ тыңдаушылар, Академияның 1, 2, 3, 4-курс курсанттары Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Ішкі қызмет жарғысында белгіленген тәртіппен казармалық жағдайда ұсталады және үй-жайдың биіктігіне қарамастан, бір қабатты кереуеттерде жатын үй-жайларда орналастырылады
	ғимарат қабатының биіктігі 2,8 болған кезде	1 адамға	4,8	
	ғимарат қабатының биіктігі 3,3 болған кезде	1 адамға	4,0	
				Офицерлік атақтары жоқ тыңдаушылар, төртінші курстың курсанттары курсанттар

2	Курсанттар жатақханасының тұрғын бөлмесі	1 адамға	6,0	жатақханасында олар үшін әскери оқу орнында белгіленген ішкі тәртіпті сақтай отырып, орналастырылады
3	Мәдени-ағарту және тәрбие жұмыстарын жүргізуге арналған ақпараттық-тәрбие бөлмесі	1 адамға	0,5-0,8	Казарманың бір қабатында орналасқан жекелеген шағын бөліністер ортақ ақпараттық-тәрбие жұмысы бөлмесін пайдаланады. Осы бөлмедегі орындардың жалпы саны біруақытта казармалық секциядағы жеке құрамның кемінде 70% орналастыратындай шартпен қабылданады. Ақпараттық-тәрбие жұмысы бөлмесі сабақ өткізуге арналған 2-3 орындық үстелдермен, сондай-ақ жеке орындықтармен жабдықталады. Көрсеткіштер мен алаңдардың жоғарғы шектері Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұлан Бас қолбасшысының рұқсатымен қабылданады
4	Жауынгерлік даярлық бөлмесі	1 білім алушыға	1,3	
5	Психологиялық оңалту бөлмесі	1 адамға	0,5-0,8	Көрсеткіштер мен алаңдардың жоғарғы шектері Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұлан Бас қолбасшысының рұқсатымен қабылданады
6	Ротакеңсесіне арналған бөлме	кеңсеге	16,0-20,0	Ротаның ұйымдастырушылық құрамына кірмейтін, бірақ казарманың бір қабатында орналасқан жеке шағын бөліністер үшін ортақ бір бөлме бөлінеді. Үш және одан да көп жеке бөліністер болған кезде осы бір бөлменің алаңы 25 м2 дейін болуы мүмкін
7	Взводкомандирлерінің бөлмесі	1 адамға	7,5	
8	Қару сақтауға арналған бөлме	1 адамға	0,25-0,35	Көрсеткіштер мен алаңдардың жоғарғы шектері Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұлан Бас қолбасшысының рұқсатымен қабылданады
9	Қару тазалауға арналған бөлме (орын)	1 адамға	0,35	
	Ротаның, арнайы мақсаттағы бөлімшелер жасағы (тобы) мүлкін және			

10	әскери қызметшілердің жеке заттарын сақтауға арналған қойма	1 адамға	0,25-0,35	
11	Арнайы құралдарды сақтауға арналған бөлме	1 адамға	0,25-0,35	
12	Жуынуға арналған бөлме	үй-жай	жалпы ауданның 20%	Қолжуғыш – 5-7 адамға бір кран Суы ағып кететін кемінде екі аяқ жуатын ванна Әскери қызметшілердің киім жууына арналған орын
13	Дәретхана	үй-жай	жалпы аудан-ның 20%	10-12 адамға унитаы (очкосы) бар кабина және бір писсуар
14	Аяқ киім тазалауға арналған бөлме (орын)	1 адамға	0,10-0,17	Көрсеткіштер мен алаңдардың жоғарғы шектері Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұлан Бас қолбасшысының рұқсатымен қабылданады
15	Тұрмыстық қызмет көрсету бөлмесі	1 адамға	0,16-0,20	
16	Киім-кешек пен аяқ киімді кептіруге арналған бөлме	1 адамға	0,16-0,20	Көрсеткіштер мен алаңдардың жоғарғы шектері Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұлан Бас қолбасшысының рұқсатымен қабылданады
17	Жинау мүкәммалдарының қоймасы (шкаф)	үй-жай	кемінде 1,5	
18	Спортпен айналысуға арналған үй-жай (орын)	үй-жай	25,0-35,0	Көрсеткіштер мен алаңдардың жоғарғы шектері Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұлан Бас қолбасшысының рұқсатымен қабылданады
19	Душ бөлмесі	үй-жай	жалпы аудан-ның 20%	Душ бөлмесі 15-20 адамға бір кран (душ торы) есебінен Жеке үй-жай болмаған кезде жуынуға арналған бөлмеде жабдықталады
II. ШТАБТЫҚ ЖӘНЕ ӘСКЕРИ ӘКІМШІЛІК-ҚЫЗМЕТТІК ҒИМАРАТ				
Бөлімше штабтары				
	батальон			

1	б ө л і м құқығындағы батальон полк арнайы мақсаттағы бөлімшелер жасағы командирінің қызметтік кабинеті	бөлме	15,0 20,0 20,0 15,0	
2	батальон б ө л і м құқығындағы батальон п о л к командирі орынбасарын ың арнайы мақсаттағы бөлімшелер т о б ы командирі орынбасарын ың қызметтік кабинеті	бөлме	10,0 15,0 15,0 10,0	
3	б ө л і м құқығындағы батальон п о л к командирдің қабылдау бөлмесі	бөлме	10,0 10,0	
4	Қызметтік бөлмелер	1 адамға	7,5	
5	Ш т а б бойынша кезекшінің бөлмесі (орны)	бөлме	7,5	
6	Ш т а б бойынша кезекшінің демалу бөлмесі	бөлме	10,0	
7	Сабакқа дайындалу, офицерлердің кеңес өткізу және демалу бөлмесі	бөлме	18,0 дейін	Сабактарға дайындалу, офицерлердің кеңес өткізу және демалу бөлмелерін арнайы пәндер бойынша сабактар өткізуге арналған оқу сыныптарымен біріктіруге рұқсат етіледі

8	Арнайы пәндер бойынша сабақтар өткізуге арналған оқу сыныптары	1 айналысатын адамға	1,5	Оқу сыныптарын сабақтарға дайындалу, офицерлер кеңес өткізу және демалу бөлмелерімен біріктіруге рұқсат етіледі
9	Жалпы үй-жайлар (мәжіліс залы, мұрағат, көшіру-көбейту қызметі, серверлік, қоймалық құрал-жабдық, мүкәммалдар мен кеңсе заттары және басқалар	үй-жай	жалпы алаңның 20%	
10	Қосалқы үй-жайлар (дәліздер, желдету камералары, дәретханалар, жеке тазалық және басқа да үй-жайлар)	үй-жай	жалпы алаңның 20%	
Әкімшілік-қызметтік ғимараттар				
1	Жалпы жұмыс қызметтік) бөлмесі	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5	
2	Өңірлік қолбасшылықтың, әскери бөлімдер мен Ұлттық ұлан Бас қолбасшылығының штабтары мен басқармаларының карталармен жүйелі түрде жұмыс істейтін қызметкерлеріне арналған жалпы жұмыс	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5-9,0	Жұмыс істейтін бір адамға орналастыру нормасы өңірлік қолбасшылықтың штабтары мен бригадалардың жедел бөлімшелері үшін 7,5 м2, Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығы штабтарының жедел

	(қызметтік) бөлмесі			бөлімдері үшін 9,0 м2 мөлшерінде қолданылады
3	Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығы, Өңірлік қолбасшылық , бригадаларлар мен әскери бөлімдер басқару органдарының жұмыс істеуіне арналған қызметтік үй-жай, жауынгерлік басқару орталығы (пункті)	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5-9,0	Жұмыс істейтін бір адамға арналған орналастыру нормасы төмендегідей қолданылады: бригадалар мен әскери бөлімдер үшін 7,5 ш.м. мөлшерінде Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығы мен өңірлік қолбасшылық үшін 9,0 ш.м. мөлшерінде
	Офицерлердің демалуына арналған бөлме	5 адамға	60,0	
	Қолбасшылық тобының бөлмесі	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5-9,0	
	Бағыт тобының бөлмесі	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5-9,0	
	Операторлар бөлмесі	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5-9,0	
	Графикалық шешімді әзірлеу бөлмесі	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5-9,0	
	Ақпарат орталығының бөлмесі	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5-9,0	
4	Командалық - барлау орталығының бөлмесі	жұмыс істейтін 1 адамға	7,5-9,0	
	Есептеу-талдау тобына арналған үй-жай	5 адамға	37,5 – 45,0	

5	Өңірлік қолбасшылық, бригада командирі орынбасарының, штаб бастығының, басқарма бастығының, бөлім (дербес қызмет) бастығының қызметтік кабинеті	бөлме	20,0	
6	Өңірлік қолбасшылық қолбасшысы орынбасарының Академия бастығы орынбасарының қызметтік кабинеті жұмыс орны бар қабылдау бөлмесі	бөлме бөлме бөлме	20,0 20,0 10,0	
7	Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығы бөлім, қызмет бастығының қызметтік кабинеті	бөлме	20,0	
8	Өңірлік қолбасшылық қолбасшысының Академия бастығының қызметтік кабинеті, демалыс бөлмесі жұмыс орны бар қабылдау бөлмесі	бөлме бөлме бөлме	25,0 25,0 10,0 10,0	
	Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығы штаб бастығы			

9	орынбасарын ың, бас басқарма бастығының, басқарма бастығының, басқарма бастығы орынбасарын ың қызметтік кабинеті	бөлме	20,0	
10	Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы орынбасарын ың қызметтік кабинеті, демалыс бөлмесі жұмыс орны бар қабылдау бөлмесі	бөлме бөлме бөлме	36,0 12,0 10,0	
11	Ұлттық ұлан Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұлан Б а с қолбасшысын ың қызметтік кабинеті, демалыс бөлмесі жұмыс орны бар қабылдау бөлмесі	бөлме бөлме бөлме	54,0 15,0 2,0	
	Құжаттарды қабылдау-тап сыруға арналған тамбуры бар құпия іс жүргізу үй-жайы: әскери бөлім бірлестік, басқарма Құпия іс жүргізу	кемінде 2 бөлме кемінде 3 бөлме бөлме	30,0 (жалпы) 45,0 (жалпы) 12,0 дейін	

12	үй-жайларының жалпы санынан: бастықтың кабинеті инспектордың жұмыс бөлмесі чемодандарды сақтау орны	1 адамға 1 адамға	15,0 0,09	Құпия бөлімнің (бөлімшесінің) штат санына қарай жеке есеппен
	Құпия құжаттармен жұмыс істеуге арналған бөлме	бөлме	15,0	
	Топографиялық карталарды сақтау орны	бөлме	16,0	
	Табуреті бар құпия емес іс жүргізу бөлмесі	бөлме	16,0	
13	Құпия және құпия емес істерді сақтауға арналған бөлек бөлмелері бар мұрағат	2 бөлме	кемінде 30,0 (жалпы)	Мұрағаттық құжаттарды сақтауға арналған мұрағат үй-жайды (мұрағат) құпия және құпия емес іс жүргізу үй-жайларымен біріктіруге тыйым салынады Үй-жай алаңын сақтау бірлігінің ұлғаюына барабар ұлғайтуға рұқсат етіледі
14	Қаржы бөлімінің касса бөлмесі	бөлме	10,0	Бөліністерде қаржы бөлімінде орын бөлінеді
15	Көбейту аппаратурасына арналған үй-жай	1 аппаратқа	10,0-12,0	Үй-жайдың өлшемі дайындаушы зауыттың ұсынымына сәйкес нақты орнатылатын аппаратураға қарай нақтыланады
16	Мәжіліс және жеке құрамның жиналысын өткізуге арналған зал	1 адамға	0,8	Бас, орталық, округтік басқармалар мен бірлестіктер үшін
17	Техникалық кітапхана - кітап сақтау орны	сақтаудың 1 мың бірлігіне	2,5	
18	Арнайы қызмет	бөлме	10,0	

	өкілінің кабинеті			
19	Арнайы сынып	1 адамға	1,5	
20	Арнайы байланыс органының үй-жайы: Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығы өңірлік қолбасшылықтар бригадалар әскери бөлімдер			Бөлмелердің саны, олардың құрамы, алаңы, функциональдық өзара байланысы қызметтің ұйымдастырушылық-штаттық құрылымы мен санына байланысты
	шифрлау техникасының аппараты	2 жиынтыққа дейін	8,0	
	Байланысты құпияландыру аппаратының телеграфтық аппараттығы	2 жиынтыққа дейін	8,0	
	ұштық телеграфтық аппараттар аппараты	2 жиынтыққа дейін	8,0	
	орындаушылардың жұмыс істеуіне арналған бөлме	1 жұмыс орны	кемінде 4,0	
	жеке құрамның демалуына арналған үй-жай	1 орын	8,0	
	Қорғалған абоненттік пункттің үй-жайы	1 жұмыс орны	кемінде 15,0	
	Кезекшінің бөлмесі: жедел: Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығының	бөлме бөлме		

21	өңірлік қолбасшылық т ы ң , бригаданың		20,0 16,0	
	әскери бөлім арнайы мақсаттағы бөлімшелер (то бы) бойынша	бөлме бөлме	16,0 дейін 16,0 дейін	
22	Кезекшінің демалу бөлмесі: жедел: Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығының өңірлік қолбасшылық т ы ң , бригаданың		10,0 10,0	
	әскери бөлім арнайы мақсаттағы бөлімшелер (то бы) бойынша	бөлме бөлме	10,0 10,0	
23	Интернет класс	бөлме	18,0	
24	Қағазды кәдеге жаратуға арналған үй-жай	бөлме	8,0	
25	Келушілерді қабылдауға арналған бөлме	бөлме	16,0 дейін	
26	Киім ілетін орын	1 адамға	0,08	Бөлек киім ілетін орын болмаған кезде жұмыс бөлмелерінде ілгіштер көзделеді
27	Вестибюль	1 адамға	0,17	
28	Мүкәммалдар мен кеңсе заттары қоймасы	қойма	6,0	
29	Тазалау мүкәммалдар ы қоймасы	қойма	3,0	

30	Дәретхана	үй-жай	жалпы аудан-ның 20%	50 ер адамға бір унитаз және бір писсуар, 30 әйелге бір унитаз. Дәретхана жанында шлюздерде 4 унитазға 1 қолжуғыш, бірақ кемінде біреу көзделсін
31	Байланыс торабы мен есептеу орталығының үй-жайлары			Байланыс торабы, ЕО үй-жайларының құрамы, саны және өлшемі нақты орнатылған аппаратура мен құрал-жабдықтарға қарай жеке есеп бойынша қабылданады
32	Жауынгерлік туды орналастыруға арналған үй-жай	үй-жай	12,0	
33	Мемлекеттік тілді зерделеу кабинеті	үй-жай	45,0	15 орындық
34	Психологиялық көмек және оңалту бөлмесі	үй-жай	20,0	
35	Серверлік үй-жай	үй-жай	қызмет көрсетілетін жұмыс алаңының әрбір 10 ш.м-ге 0,09 ш.м. алаң, бірақ кемінде 14 ш.м.	Негізгі тарату пункті серверлік үй-жайда орналастырылады

III. ӘСКЕРИ ҚОҒАМДЫҚ ТАМАҚТАНДЫРУ КӘСІПОРЫНДАРЫ

Сарбаздар асханасы

1	Асхананың тамақтандыру залы	1 орынға	1,2	Мерзімді қызметтегі жеке құрамды тамақтандыру асханаларда бір – екі ауысыммен ұйымдастырылады
2	Асханалардың өндірістік цехтары, қосалқы, қойма және әкімшілік-тұрмыстық үй-жайлары: 125 орын /250 ас 250 орын/500 ас 500 орын/ 1 000 ас 750 орын/ 1500 ас	1 үлестегі адамға	1,32 0,96 0,69	

	1000 орын/ 2000 ас		0,56 0,52	
3	Киім ілетін орны және қолжуғышы б а р вестибюль	1 адамға	0,12-0,19	Қолжуғыш 100 орынға бір кран, екі қолжуғышқа бір электр кептіргіш және су ішетін бұрқақ есебінен көзделеді
Курсанттар асханасы				
1	Асхананың тамақтандыру залы	1 орынға	1,3	Әскери оқу орнының, оқу бөлімдерінің курсанттар асханасында ауыспалы құрамды тамақтандыру әдетте, бір ауысымда ұйымдастырылады
2	Асханаларды ң өндірістік цехтары, қосалқы, қойма және әкімшілік-тұр мыстық үй-жайлары: 1000 орын/ 1000 ас 1500 орын/ 1500 ас 1500 орын/ 2000 ас 3000 орын/ 3000 ас	1 үлестегі адамға	0,74 0,6 0,53 0,43	Оқу бөлімдерінің курсанттар асханасында өндірістік цехтар, қосалқы, қойма және әкімшілік-тұрмыстық үй-жайлар сарбаздар асханасының нормалары бойынша жабдықталады
3	Киім ілетін орны және қолжуғышы б а р вестибюль	1 адамға	0,17-0,25	Қолжуғыш залдағы 100 орынға бір кран есебінен көзделеді
Офицерлік асханалар				
1	Асхананың тамақтандыру залы	1 орынға	1,8	Тамақтандыру залындағы орын саны үлестегі адамдардың бір уақытта 25% тамақтандыруды қамтамасыз етеді
2	Асханаларды ң өндірістік цехтары, қосалқы, қойма және әкімшілік-тұр мыстық үй-жайлары: 50 орын/200 ас 100 орын /400 ас 150 орын/600 ас	1 орынға	3,04 2,61 1,89	

	200 орын/800 ас 250 орын/ 1000 ас		1,76 1,74	
3	Киім ілетін орны және қолжуғышы б а р вестибюль	1 орынға	0,34-0,5	Дәретханаларда 60 орынға бір унитаз және бір писсуар, шлюздерде 4 унитазға 1 қолжуғыш, бірақ кемінде біреу көзделеді
Сарбаздар шайханасы				
1	Буфеті бар сауда залы	1 орынға	1,5	Шайханалар казармалық аймақтың жеке құрамының 1000 адамына 80 орын есебінен жабдыкталады (құрылады)
2	Үстел ойындарына, газеттер мен журналдар оқуға арналған бөлме	залдағы 1 орынға	0,36-0,4	
3	Қосалқы үй-жайлар (дайындауға дейінгі, ыдыс жуу, қоймалар)	1 орынға	1,0	
4	Азық-түлікті қабылдау бөлмесі	үй-жай	12,0-18,0	
5	Киім ілетін орны және қолжуғышы б а р вестибюль	1 орынға	0,3	
Сарбаздар дүкені				
1	Сарбаздардың аралас тауарлар дүкені	1 сауда орны	45,0	Сарбаздар дүкеніндегі сауда орнының саны казармалық аймақтың 1000 адамына екі орын есебінен қабылданады
IV. АКАДЕМИЯНЫҢ ҒИМАРАТТАРЫ				
				Ауыспалы құрамның есептік санымен қабылданады:

1	О қ у ғимараттары м е н құрылыстард ы ң оқу-зертхана алаңы (жалпы) , ауыспалы құрамның есептік саны: 2000-ға дейін адам болған кезде	1 білім алушыға	12,0	біржолғы қабылдау санын есепке алмай
---	--	--------------------	------	--------------------------------------

			күндізгі оқу бөлімшесінің курсанттары (тыңдаушылары) -100%
2000-нан 4000 адамға дейін	1 білім алушыға	11,5	курсанттар, тыңдаушылар
4000-нан 6000 адамға дейін	1 білім алушыға	11,2	күндізгі оқу бөлімшесіндегі шетелдік армияның әскери қызметшілері – 100%
Жалпы саннан: 500 орындық дәрісхана	1 орынға	0,90	қайта даярлау және біліктілігін арттыру курстарының тыңдаушылары – 100%
400 орындық дәрісхана	1 орынға	1,0	
200-300 орындық дәрісхана	1 орынға	1,10	курсанттар, тыңдаушылар
150 орындық дәрісхана	1 орынға	1,20	
100 орындық дәрісхана	1 орынға	1,30	
75 - 50 орындық дәрісхана	1 орынға	1,50	
25 орындық дәрісхана	1 орынға	2,20	
к е р і байланысы бар 50-100 орындық дәрісхана (2 орындық үстелдері бар)	1 орынға	1,80	
оқытатын ж ә н е бақылаушы машиналары бар 12-25 орындық дәрісхана	1 орынға	3,0	
Дәрісханалар жанындағы препараторлықтар			
физикалық дәрісхана жанында: 500-400 орынға 300-200 орынға	бөлме бөлме	144,0 108,0	

	химиялық дәрісхана жанында: 300-200 орынға	бөлме	72,0	
	жоғарғы математика, с ы з б а геометриясы, материалдар кедергісі және басқа да пәндер бойынша сабақтарға арналған дәрісханалар жанында орындар саны : 300 - 200 орын 150 - 100 орын	кабинет кабинет	72,0 36,0	
	құрал-жабдық т ы ң орналасуына ж ә н е мақсатына қарай оқу кабинеттері	1 орынға	2,2	Технологиялық және оқу құрал-жабдықтарын орнатуға қажетті алаң оны орнатуға, көрсетуге және қызмет көрсетуге қажетті алаңды ескере отырып анықталады
	25 орындық курстық, дипломдық жобалау залдары, сызу залдары	1 орынға	3,6	
	курстық және дипломдық жобалаудың сызу залдары жанындағы мұрағаттар	1 залға	9,0	
	сызу залдары жанындағы модель бөлмелері	1 залға	18,0	
	бағдарламала н ғ а н оқытудың техникалық құралдары			

	бар мамандандыр ылған оқу кабинеттері: оқыту және бақылау машиналары сыныбы	1 орынға	2,2	
	кері байланыс құрылғысы бар оқыту және бақылау машиналары сыныбы	1 орынға	3,0	
	есептеу техникасы кабинеттері: үстел есептеу машиналары кабинеттері	1 орынға	3,0	
	есептеу машиналарын а арналған зал (машиналарды ң түріне қарай)	кабинет	54,0	
	бағдарламала у кабинеті	1 орынға	2,2	
	есептеу техникасы бойынша кеңес беру кабинеті	кабинет	36,0	
	зертханалық	кабинет	18,0	
	шет тілімен айналысу кабинеті: лингафондық	1 орынға	3,0	
	фоно зал	1 орынға	1,8	
	препараторлы қ	кабинет	18,0	
	дыбыс жазу студиясы мен аппараты	кабинет	36,0	
	Спорт залдары: әмбебап үлкен зал 42х24;			

2	эмбебап орташа зал 36x18 күреске, боксқа, семсерлесуге және т.б. арналған эмбебап мамандандырылған зал 24x15	зал зал зал	1080 648 360	Ауыспалы құрамның есептік саны 4000-нан аса адам болған кезде 1000 адам ауыспалы құрамның есептік санына бір зал Ауыспалы құрамның есептік саны 4000-нан аса адам болған кезде
	Факультеттердің, кафедралардың үй-жайлары:			
	факультет бастығының кабинеті	кабинет	24,0	
	факультет бастығы орынбасарының кабинеті	кабинет	18,0	
3	факультеттің қоғамдық ұйымдар үй-жайлары	бөлме	18,0	
	кафедрадағы оқытушылар бөлмесі	1 адамға	5,0	Кафедрада оқытушылар бөлмесі оқытушылардың 100% штат санына құрылады
	факультеттегі оқытушылар бөлмесі	1 адамға	2,0	Факультеттерде оқытушылар бөлмесі оқытушылардың 50 % штат санына құрылады
	кафедраның әдістемелік кабинеті	кабинет	54,0	
4	Оқу кітапханасы: кітап сақтау орны: негізгі сақтау – қордың 70%	1 мың сақтау бірлігіне	2,5	Бір келушіге арналған оқу кітапханасын сақтау қорының көлемі жоғары әскери оқу орнының бейініне (техникалық, гуманитарлық) қарай қабылдаған жөн: техникалық - 100 бірлік гуманитарлық - 125 бірлік
	ықшам сақтау - қордың 20%	1 мың сақтау бірлігіне	1,25	
	қорға ашық кіру -10%	1 адамға	5,0	
	қызметкерлерге арналған	1 адамға	4,0	

	қызметтік алаң			
	қызметтік-өндірістік үй-жайлар	1 мың сақтау бірлігіне	3,0	
	оқу залы: оқу бөлімшесі	1 оқырманға	2,4	Оқырмандар орнының саны келушілердің санына және жоғары әскери оқу орнының бейініне (техникалық, гуманитарлық) қарай қабылданады:
	ғылыми бөлімше абонемент:	1 оқырманға	3,0	техникалық - 12% гуманитарлық – 15-20%
	оқырмандарға арналған алаң	1 оқырманға	1,8	
	қызметкерлерге арналған алаң	1 адамға	5,0	
5	Карталарды сақтауға арналған үй-жайлар	1 оқырман орнына	0,04-0,05	
6	Карталарды желімдеуге арналған үй-жайлар	айналысатын 1 адамға	5,0	
7	Мәжіліс залы	1 орынға	0,8	Ауыспалы құрамның есептік санына қарай мәжіліс залындағы орын саны төмендегідей қабылданады: 2000-нан кем адамға – 700 орын; 2000-нан 4000 адамға дейін – 900 орын
8	Фойе – би залы	1 орынға	0,6	
9	К л у б үй-жайлары	1 адамға	5,0	Үй-жай ауыспалы құрамның кемінде 70%
10	Ғылыми кеңес залы – ауыспалы құрамның есептік санына қарай: 5000 адамға дейін; 5000 адамнан жоғары	зал зал	72,0 90,0	
	Қызметтік ғимараттар мен үй-жайларды			

11	ң жалпы алаңы (басқарма, Әкімшілік-шаруашылық қызмет, құжаттаманы көбейту бөлімі және т.б.) ауыспалы құрамның есептік санына қарай 1000-нан кем адам 1000-нан 2000 -ға дейін адамнан 2000-нан 4000 -ға дейін адамнан 4000-нан 6000 -ға дейін адамнан аспауы тиіс	1 адамға	1,0 0,8 0,7 0,6	Арнайы құрал-жабдықтары бар типографиялар, фотозертханалар, есептегіш орталықтары және басқа да үй-жайлар үшін қажетті алаң технологиялық жобалар, сондай-ақ дайындаушы зауыттардың талаптары негізінде анықталады
12	БҚА сыныбы			
	оқу орындары	4 оқу жұмыс орны	32,0	
	аппараттарды жөндеу және баптау шеберханасы	1 жұмыс орны	8,0	
	арнайы байланыс бойынша сабақ өткізуге арналған 12-15 орындық дәрісхана	1 орынға	3,0	
V. ӘСКЕРИ БӨЛІМДЕРДІҢ ОҚУ ҒИМАРАТТАРЫ МЕН СЫНЫПТАРЫ				
1	100 орындық дәрісхана	1 білім алушыға	1,3	Оқу ғимараттары мен сыныптардың есебі мерзімді қызметтегі жеке құрамның штат санының 1/3 біруақытта қамту есебімен жүргізіледі. Сабақтарды бір ауысымда күніне 6 сағат бойынша аптасына 5 оқу күні
2	Арнайы құрал-жабдықтарды талап етпейтін сабақтар өткізуге	1 білім алушыға	1,3	

	арналған сыныптар, 25-30 орындық			есебімен жоспарлаған жөн. Оқу ғимараттары полктен (жеке батальоннан) бастап жабдықталады (құрылады)
3	Арнайы оқу сыныптары, зерханалар, технологиялық құрал-жабдықтары, ірі габаритті техникасы немесе тренажерлары бар оқу шеберханалары	1 оқи-тынға	2,2-3,0	Арнайы оқу сыныптарының өлшемі техниканы және құрал-жабдықтарды шығарушы зауыттың техникалық паспортына сәйкес монтаждау, көрсету үшін қажетті алаңды ескере отырып есептеледі
4	Оқытушылар бөлмесі	бөлме	16,0-18,0	
5	Оқу корпусы бойынша кезекшінің бөлмесі	бөлме	10,0-12,0	
6	Оқу корпусы бастығының бөлмесі	бөлме	10,0-12,0	
7	Көрнекі құралдарды сақтауға арналған бөлме	бөлме	8,0-10,0	Әрбір кабатта көзделеді
8	Кітапхана (кітап сақтау орны)	сақталатын 1 мың бірлікке	2,5	
9	Тазалау мүкәммардарына арналған үй-жай	бөлме	2,0	
10	Дәретхана		жалпы аудан-ның 20%	40 адамға бір унитаз және 1 писсуар

VI. ӘСКЕРИ КЛУБТАР

Жалпы үй-жайлар

1	Көрермендер залы	көрермендер залындағы 1 орынға	0,65	
2	Буфеттік бағаны бар фойе	көрермендер залындағы 1 орынға	0,4	

3	Бұқаралық іс-шаралар фойе –залы	көрермендер залындағы 1 орынға	0,6	
4	Фойе-вестибюль	1 келушіге	0,45	
Клубтық бөлік				
1	Клубтық үй-жай	1 адамға	5,0	Ауыспалы құрамның кемінде 70%
2	Мәдени-бос уақыт орталығы	1 адамға	5,0	Ауыспалы құрамның кемінде 70%
3	Әскери бөлімнің мұражайы (шаруашылық үй-жайларын қосқанда)	1 адамға	3,75	
4	Кітапхана: кітап беру кафедрасының орны	1 адамға	5,0	
	әдебиеттерді өңдейтін қызметкердің орны	1 адамға	6,0	
	ашық колжетімді қор (жалпы қордың 80%)	сақталатын 1 мың қорға	4,5	
	жабық колжетімді қор (жалпы қордың 20%)	сақталатын 1 мың қорға	2,5	
	оқу залы	1 оқу орнына	1,4	
5	Үйірмелер жұмысына арналған бөлме: х о р , қызығушылық бойынша әмбебап мақсаттағы, театрлық-драмалық, бейнелеу, кинофото-техникалық	1 адамға	1,4 2,0	

	оркестр, асүйлік құрал-жабдық тары бар тұрмыс мәдениеті би, цирк, шығармашыл ық және колөнер		2,5 5,0	
6	Эстрадасы бар би залы	1 адамға	1,1	
Қызметтік-тұрмыстық үй-жайлар				
1	Фойе-вестиб юль	1 келушіге	0,45	
2	К л у б бастығының кабинеті	бөлме	15,0	
3	Әкімшілік және қызмет көрсетуші персоналдың үй-жайы	1 келушіге	0,03	
4	Кезекші әкімгердің үй-жайы	бөлме	6,0	
5	К л у б активінің жағдайы, әдістемелік кабинет	1 келушіге	0,02	Алаңы кемінде 18 м2 бөлме
6	Шаруашылық қоймалар	1 келушіге	0,02	
7	Дәретханалар	1 келушіге	0,07	Дәретханаларда: 150 ер адамға 1 унитаз, 2 писсуар; 75 әйелге 75 әйелге 1 унитаз; шлюздарде 100 адамға 1 қолжуғыш, бірақ кемінде біреу көзделеді
VII. ҚАРАУЫЛ ҮЙ-ЖАЙЛАРЫ				
1	Қарауылдың ж е к е құрамына арналған жалпы бөлме	сергек ауысымның 1 адамына	2,6	
2	Демалатын ауысымға арналған бөлме	демалушы 1 адамға	5,0	
3	Қарауыл бастығының және оның		10,0-16,0	

	көмекшісінің бөлмесі	бөлме		
4	Пульттің орналасу бөлмесі	бөлме	10,0	
5	Тамақ ысытуға және ішуге арналған бөлме	бөлме	9,0-12,0	Қарауыл үй-жайларында бес бекетке дейін қоса алғанда қарауыл құрамына көзделеді
6	Асхана	1 адамға	1,2	Саны бес бекеттен көп қарауыл үшін көзделеді. Орындардың саны қарауыл құрамының 2/3 есебінен қабылданады
7	Қару тазалауға арналған үй-жай (орын)	3 бекет 5 бекет 10 бекет	6,0 8,0 15,0	
8	Темекі шегуге, киім және аяқ киім тазартуға арналған үй-жай (орын)	3 бекет 5 бекет 10 бекет	5,0 8,0 10,0	
9	Киім-кешек пен бекеттік киімді кептіру орны	3 бекет 5 бекет 10 бекет	2,0 5,0 8,0	
10	Қойма	3 бекет 5 бекет 10 бекет	3,0 5,0 8,0	
11	Дәретхана	үй-жай	жалпы аудан-ның 20%	10 адамға бір унитаз, бір писсуар, бір қол жуғыш

VIII. БАҚЫЛАУ-ӨТКІЗУ ПУНКТЕРІ

1	Бақылау-өткізу пункті бойынша кезекшінің бөлмесі (бұдан әрі - БӨП)	бөлме	6,0	
2	БӨП бойынша кезекшінің демалатын бөлмесі	бөлме	6,0	
3	Өту бөлмесі	бөлме	6,0	
	Келушілерге арналған және туыстарымен			

4	кездесуге арналған бөлме	1 адамға	1,2	4 орындық үстелмен және орындықтармен жабдықталады
5	Рұқсаттамала р жазуға арналған бөлме	бөлме	6,0	
6	Рұқсаттама жазуды күтушілерге арналған бөлме	1 адамға	0,4	Келушілерге арналған бөлме болмаған кезде жабдықталады
7	Мүкәммал қоймасы	бөлме	1,0	
8	Сақтау камерасы	бөлме	1,0	
9	Шлюздегі қолжұғышы бар дәретхана	үй-жай	жалпы аудан-ның 20%	БӨП-ке бір писсуар және бір унитаз

IX. КИНОЛОГИЯЛЫҚ ҚАЛАШЫҚТАР

1	Қызметтік иттерді орналастыруға арналған біржақты павильон (вольер)	1 қызметтік итке	7,5	
2	Үй-жайлары бар ғимараттар:			Жинақы орналастыру (салу) мақсатында негізгі үй-жайлар бір ғимаратта болуы мүмкін, бірақ жеке есіктері болуы тиіс
	кинологиялық қалашық бойынша кезекшіге арналған және тәуліктік жасақшаның адамдары демалатын бөлме	бөлме	12,0	
	арнайы даярлық сыныбы	1 білім алушыға	1,5	
	киім ілетін орын бөлмесі – қойма	1 адамға	0,25-0,35	
	дәретханасы және душы бар демалыс бөлмесі	1 адамға	-	10 адамға унитазы бар кабина және бір писсуар. Душ 10 адамға бір кран (душ торы) есебінен

	а з ы қ дайындауға арналған асхана	қызметтік иттердің саны бойынша	12,0	
	резервтік асхана	қызметтік иттердің саны бойынша	12,0	
3	Ветеринарлық пункт (емхана):	қызметтік иттердің саны бойынша		
	амбулатория	үй-жай	6,0	
	ветеринарлық маманның кабинеті	1 адамға	7,5	
	манеж – қабылдау бөлмесі	үй-жай	6,0	
	дәріхана	үй-жай	3,0	
	биопрепаратт арға арналған қойма (тоңазытқышы бар)	үй-жай	3,0	
	дезинфекциял а у құралдарына арналған қойма	үй-жай	2,0	

Х. ӘСКЕРИ БӨЛІМДЕРДІҢ СПОРТТЫҚ ЗАЛДАРЫ

1	Спорт залы	1 дайындалушы ға	7,0	Біруақытта спорт залда дайындалатындардың санын әскери бөлім жеке құрамының 7-10% шегінде алған жөн. Спорт залдың ең аз алаңы 70 м2 кем емес
---	------------	------------------------	-----	---

ХІ. АЗЫҚ-ТҮЛІК ҚЫЗМЕТІНІҢ ОБЪЕКТІЛЕРІ

1	азық-түлік қоймасы	1 тоннаға	1,25	Азық-түлікті, картопты және жемісті жәшікті төсемдерде сақтаған кезде, сондай-ақ жалпақ төсемдерді қолданған кезде алаңдардың нормасы қолданылатын жәшіктің және жалпақ төсемдердің құрылымы мен габариттеріне байланысты артуына қарай өзгеруі тиіс
2	көкөніс сақтау орны	1 тоннаға	1,47	Азық-түлікті, картопты және жемісті жәшікті төсемдерде сақтаған кезде, сондай-ақ жалпақ төсемдерді қолданған кезде алаңдардың нормасы қолданылатын жәшіктің және жалпақ төсемдердің құрылымы мен габариттеріне байланысты артуына қарай өзгеруі тиіс
3	тоңазытқыш	1 тоннаға	2,5	

XII. ЖАЛПЫ МАҚСАТТАҒЫ ӘСКЕРИ МҮЛІКТІ САҚТАУ ОРНЫ

1	артиллериялық және авиациялық қару-жарақ	1 вагонға	30-35	Екінші сан мүлкіті контейнерлерде сақтауды ұйымдастыру кезіндегі қойма алаңының қажеттілік көрсеткіштері болып табылады
	оқ-дәрілер	1 вагонға	14-18	
2	автотракторлық қосалқы бөлшектер, парк-гараж жабдықтары, авторезеңкелер	1 вагонға	20-25	
3	броньдытанк қару-жарағы мен техникасы	1 вагонға	25-30	
4	киім-кешек мүлкі	1 вагонға	35-40	
5	ветеринарлық мүлік	1 вагонға	25-30	
6	сүңгу және кеме жөндеу мүлкі	1 вагонға	25-30	
7	оптикалар	1 вагонға	20-25	
8	доза өлшегіш аспаптар	1 вагонға	25-30	
9	инженерлік мүлік	1 вагонға	25-30	
10	байланыс, автоматтандыру құралдары және мүлкі	1 вагонға	26-35	
11	жанармаймен жабдықтау қызметінің мүлкі	1 вагонға	30-35	
12	лак және бояулар	1 вагонға	25-27	
13	медициналық-санитарлық мүлік	1 вагонға	30,0	
14	жиһаздар, құрылыс материалдары, активтер	1 вагонға	30-40	
15	шаруашылық мүлік	1 вагонға	18-25	
16	азық-түлік	1 вагонға	25-30	

17	радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау құралдары	1 вагонға	22-25	
18	радиотехника лық мүлік	1 вагонға	30-40	
19	топографиялы қ мүлік, аспаптар мен карталар	1 вагонға	50-52	

ХІІІ. ТЕХНИКА ЖӘНЕ ҚАРУ-ЖАРАҚ ПАРКІ АЙМАҒЫНЫҢ ҒИМАРАТТАРЫ МЕН ҚҰРЫЛЫСТАРЫ

1	Автомобильдерді сақтау орны: 4 орындық жеңіл	1 машина-орынға	13,0	Автомобильдерді, брондытанктің қару-жарағын және басқа да техниканы сақтауға арналған сақтау орындары, аспалар немесе ашық алаңдар көзделеді Тұрақты парктің барлық сақтау орындары жылытылады
	5 орындық жеңіл	1 машина-орынға	18,0	Қақпаның биіктігі 2 м төмен емес
	7 орындық жеңіл	1 машина-орынға	22,0	Қақпаның биіктігі 2,5 м төмен емес
	2 - 2,5 тонналық жүк	1 машина-орынға	23,0	Қақпаның биіктігі 3,0 м төмен емес
	4 тонналық жүк	1 машина-орынға	30,0	Қақпаның биіктігі 3,5 м төмен емес
	7 тонналық жүк	1 машина-орынға	38,0	Қақпаның биіктігі 4 м төмен емес
	12 тонналық жүк	1 машина-орынға	48,0	Қақпаның биіктігі 4 м төмен емес
2	Екі осьті тіркемелерге арналған сақтау орны	1 машина-орынға	16,0	Жылытылады. Қақпаның биіктігі 4 м төмен емес
3	Броньдытранспортерларға арналған сақтау орны	1 машина-орынға	50,0	Жылытылады. Қақпаның биіктігі 3,5 м төмен емес
4	Техникалық қызмет көрсету және	1 бекетке	150,0	Техникалық қызмет көрсету және жөндеу пунктiнiң саны есеппен айкындалады. Орташа есеппен желiлiк бөлiмдерде

	жөндеу пункті (бұдан әрі - ТҚКЖП)			штаттық техниканың 25-35 бірлік және оқу бөлімдерінде пайдаланылатын техниканың 30-40 бірлігіне бір бекет
5	Тазалау және жуу пункті	1 бекетке	140,0	Бекеттердің саны есеппен айқындалады. Орташа есеппен 20-30 штаттық машинаға бір бекет. Тазалау және жуу пункті әдетте, екі бекеттен тұрады: ішкі тазалау бекеті және тазартып жуу бекеті
6	Күнделікті техникалық қызмет көрсету пункті	1 бекетке	75,0	Әдетте, тазалау және жуу пунктінен кейін жабық жылытылатын ғимараттарда немесе ашық алаңдарда (аспасы бар) орналасады
7	Аккумулятор лық	1 учаскеге	12,0	Тұрақты парктің аккумуляторлықтары учаскелерге бөлінеді: құрғақ зарядталған аккумуляторлық батареяларды сақтау және жұмыс күйіне келтіру учаскесі аккумуляторлық батареяларды қабылдау және беру учаскесі
8	Автоброндыт анк мүлкі қоймасы	үй-жай	20,0	Ғимараттарда қоймалар ағымдағы үлесті сақтауға, ерекше кезеңге арналған мүлікті (жөндеу жинақтары) сақтауға арналған үй-жайлар, мүлікті өңдеуге және қайта консервациялауға арналған, сығылған және сұйытылған газы бар баллондарды сақтауға арналған үй-жайлар жабдықталады және бір-бірінен өртке қарсы қабырғалармен бөлінеді
9	Лак-бояу химиялық материалдар қоймасы	1 бірлік техникаға	0,3	Лак-бояу материалдарына арналған қойма әдетте, негізгі қоймалардан бөлек тұрақты парктің басқа ғимараттарынан кемінде 10 м қашықтықта жартылай тереңдетілген ғимаратта жабдықталады
10	Бақылау-техн икалық пункті (бұдан әрі – БТП): Б Т П бастығының үй-жайы	бөлме	16,0	Әскери бөлім паркіне бір ғимарат. БТП паркпен шығатын негізгі (басты) есіктің жанында орналасады және өткелмен біріктірілген ғимараттан, шығу және кіру қақпасынан тұрады. БТП бір немесе екі қабатты ғимарат болып табылады. БТП бастығының үй-жайы бірінші қабатта орналасады және бөлім командирінің қару-жарақ жөніндегі орынбасарымен және парк бойынша кезекшімен телефондық және екі жақты тікелей дауыс зорайтқыш байланысымен жабдықталады
	парк бойынша тәуліктік жасақшаның демалуына арналған үй-жай	бөлме	12,0	Жасақшаның демалуына арналған үй-жай БТП ғимаратында басқа үй-жайлардан оқшаулануы және саны екі-үш адам болатын тәуліктік жасақша адамдарының демалу мүмкіндігін қамтамасыз етеді

	парк бойынша кезекшінің үй-жайы	бөлме	16,0	Парк бойынша кезекшінің үй-жайы ТБП бірінші қабатында орналасады және парк аумағын шолуды, парктен машиналардың шығуын және кіруін бақылауды қамтамасыз етеді
	кезекші жүргізушілердің демалуына арналған үй-жай	1 адамға	3,0	Кезекші құралдар жүргізушілерінің үй-жайы біруақытта үш адамның демалу мүмкіндігін қамтамасыз ететін есептен ТБП ғимаратының бірінші қабатында орналасады. Үй-жайда парк бойынша кезекшімен екі жақты селекторлық байланыс орнатылады. Кезекші құралдар жүргізушілерінің үй-жайында құжаттамалар тақтасы жабдықталады
	жүргізушілерге және машина басшыларына нұсқама беру сыныбы	1 адамға	4,0	Алаңы кемінде 40 м2 бөлме. Сыныптың алаңы біруақытта саны 20-30 адам болатын жеке құраммен сабақ өткізу мүмкіндігін қамтамасыз етеді
11	Санитарлық торап	1 адамға	3,0	Санитарлық торап ТБП ғимаратының бірінші қабатында жабдықталады. Ол басқа үй-жайлардан оқшауланады. Дәретханамен және қолжуғышпен жабдықталады. Дәретханаға кіру өздігімен жабылатын есігі бар тамбур арқылы жасалады. Дәретханада ТБП болатын әскери қызметшілердің (тәуліктік жасақша, кезекші құралдардың жүргізушілері) барынша көп санына арналған норма есебінен генуялық унитаз және писсуарлар орнатылады
12	Медициналық тексеру бөлмесі	бөлме	9,0	Жүргізушілерді (жүргізуші-механиктерді) медициналық тексеруге және парктен шығар алдында және паркке келген соң жол құжаттамаларын ресімдеуге арналған
13	Қызметтік үй-жай	бөлме	18,0	Қызмет бастықтары және бөлініс команирлерінің техникалық бөлік және қару-жарақ жөніндегі орынбасарлары жұмыс істеуге арналған үй-жай
14	Техникаға ЖЖМ құю пункттері және ЖЖМ шығындау қоймалары: тарату колонкалары Ж Ж М шығындау қоймалары	дана м3	- -	Тарату колонкалары болжамды есеппен отын түрі бойынша штаттық техниканың 30-40 бірлігіне бір колонка, бірақ отынның әрбір түріне кемінде бір колонка болуы тиіс. Резервуарлардың саны және сыйымдылығы машиналардың кезекшіліктен мерзімді келуін есепке алғанда қару-жарақ пен әскери техниканың 10 тәуліктік қажеттігін сақтауды қамтамасыз етуі тиіс. Бұл ретте жанармайдың әрбір маркасына кемінде бір резервуар бөлінуі тиіс

Ескертпе: Техника және қару-жарақ паркі аймағының тұрмыстық үй-жайларының (дәретхана, душ бөлмесі, киім ілетін орын) алаңы әскери ғимараттардың осыған ұқсас үй-жайларының нормасы секілді есептеледі

XIV. ӘСКЕРИ ШЕБЕРХАНАЛАР

1	Темір-қару шеберханасы	1 жұмыс орнына	9,0	
2	Ағаш шеберінің шеберханасы	1 жұмыс орнына	9,0	
3	Киім-кешек мүлкін жөндеу шеберханасы	1 жұмыс орнына	12,0	
4	Радиациялық, химиялық және биологиялық, қорғау құралдарын жөндеу шеберханасы	1 жұмыс орнына	7,0	
5	Байланыс мүлкін және радиотехника ны жөндеу шеберханасы	1 жұмыс орнына	7,0	
6	Артиллерияны материалдық бөлігін жөндеу шеберханасы	1 жұмыс орнына	12,0	
7	Ұста-дәнекерлеу цехі	1 жұмыс орнына	23,0	

XV. МОНШАЛАР МЕН КІР ЖУУ ОРЫНДАРЫ

	Моншалар Негізгі үй-жайлар: киім ілетін орны бар вестибюль күту-салқындау бөлмесі	1 орынға	15,0-17,0 0,17	Моншаның сыйымдылығы әскери қалашықтың тұрғын және казармалық аймақтың көлеміне байланысты. 1000 адамдық моншадағы орынның есептік саны: казармалық аймақ – 16-18 орын
	жуыну бөлімі	үй-жай	жалпы аудан-ның 80%	
	құрама типті моншалардағы душ бөлмелері	1 орынға	3,5	тұрғын аймақ - 5 орын

1	бу бөлмесі	1 орынға	6,0-8,0	
	кір және таза киімге арналған қойма	1 орынға	0,13-0,16	
	дәретхана	үй-жай	жалпы ауданның 20%	Киінетін және шешінетін үй-жайларда шлюзде қолжуғышы бар 1 унитазға дәретхана жабдыкталады
	Қосалқы үй-жайлар: шаштараз	1 креслоға	4,0-4,5	
	жуу және дезинфекциялау заттарының, сондай-ақ тазалау мүліктерінің қоймасы	1 орынға	0,04-0,08	
	қызмет көрсету персоналының бөлмесі	1 жұмысшыға	0,8-1,0	
2	шаруашылық үй-жайы	1 жұмысшыға	2,0	
	Механикаландырылған кір жуу орны			
	негізгі цехтар мен өндірістік бөліністер:	жұмыс 0,5-2,0 т/ ауысым болғанда ауысымға 100 кг құрғақ киім		1000 адамның киімін жуу нормасы казармалық аймақ - 500 кг/ тәулік тұрғын аймақ – 90 кг/ тәулік
	кір киімді қабылдау, іріктеу, белгілеу және сақтау цехы;	ауысымына 100 кг құрғақ киім	5,5-6,0	
	кір киімдерді тапсырушыларға арналған күту бөлмесі	ауысымына 100 кг құрғақ киім	2,5-3,5	
	кір жуу цехы	ауысымына 100 кг құрғақ киім	11,0-15,0	
	кептіру-үтіктеу цехы	ауысымына 100 кг құрғақ киім	16,0-18,0	

	таза киімді бөлу және сақтауға арналған үй-жай	ауысымына 100 кг құрғақ киім	6,6-8,0	
	таза киімді алушыларға арналған күту бөлмесі	ауысымына 100 кг құрғақ киім	1,0-2,0	
	кір жуу машиналары мен мүліктерін жөндеу шеберханасы және қоймасы	ауысымына 100 кг құрғақ киім	3,5-5,5	
	Кір жуу орындарының жанындағы шеберханалар мен шаруашылық үй-жайлар: киімді және киім-кешекті жөндеу шеберханасы	ауысымына 100 кг құрғақ киім	16,0-40,0	
	мүлікті химиялық тазарту	ауысымына 100 кг құрғақ киім	30,0-50,0	
	мүлікті бояу	ауысымына 100 кг құрғақ киім	16,0-25,0	
	киім-кешекті үтіктеу және құлақшындарды түзету	ауысымына 100 кг құрғақ киім	18,0-35,0	
	тазартылған мүлікті сақтау орны	ауысымына 100 кг құрғақ киім	12,0-40,0	
	кір мүлікті сақтау қоймасы	ауысымына 100 кг құрғақ киім	20,0-38,0	
3	Киім-кешек мүлкін химиялық тазарту			
	кір мүлікті қабылдау учаскесі	ауысымға 1 тонна	40,0	

	кір мүлік қоймасы	ауысымға 1 тонна	50,0	
	тазарту учаскесі	ауысымға 1 тонна	170,0	
	желдету камерасы	ауысымға 1 тонна	9,0	
	таза мүлік қоймасы	ауысымға 1 тонна	50,0	
	тарату учаскесі	ауысымға 1 тонна	15,0	

XVI. ӘСКЕРИ ҚАЛАШЫҚ ТҰРҒЫН АЙМАҒЫНЫҢ ЖЕКЕ ОБЪЕКТІЛЕРІ

1	Жатақхана	1 адамға	9,0-10,0	Тұрғын аймақтың тұрғындары 1000 адам болатын әскери қалашық объектілерінің сыйымдылық нормасы: 100-150 адамға
2	Қонақ үй	1 орынға	12,0-13,0	5 орын
3	Тұрғын үй	1 адамға	15,0-18,0	
4	Дүкен	1 сату орнына	45,0	1 сату орны

XVII. БАЙЛАНЫС ОБЪЕКТІЛЕРІ МЕН ҮЙ-ЖАЙЛАРЫ

Стационарлық байланыс тораптары

1	Байланыс торабын басқару пункті (байланыс бойынша кезекшінің және байланыс бойынша кезекші көмекшісінің жұмыс орындары)	бөлме	2 жұмыс орнына 14,0	1 жұмыс орнына 7,5 ш.м. есебінен
	Байланыс торабын басқару пункті (байланыс бойынша кезекшінің демалу бөлмесі)	бөлме	7,5	1 адам демалуға арналған
2	Қабылдайтын радиоорталық (радио торап)	бөлме	бір жауынгерлік бекетке 7,5	Жауынгерлік бекеттердің саны және құрал-жабдықтарды орналастыратын үй-жайлардың қосымша алаңы орындалатын міндеттерге (схема-бұйрық) және орнатылған құрал-жабдықтарға байланысты
3		бөлме		

	Таратушы радиоорталық		б і р жауынгерлік бекетке 7,5	айқындалады, бұл ретте монтаждау және орнату бойынша техникалық талаптар сақталады
4	Коммутатор (селекторлық кеңестер операторы)	бөлме	б і р жауын-герлік бекетке 7,5	
5	Серверлік (телефон станциясы)	бөлме	2 жұмыс орнына 14,0	
6	Кросстық	бөлме	4,0	
7	Радио және техникалық бақылау пункті	бөлме	б і р жауын-герлік бекетке 7,5	
8	Электрмен қоректендіру орны (байланыс объектісін үздіксіз кепілдендірілген электрмен қоректендіру көзі)	үй-жай	бір жұмыс орнына (жауын-герлік бекетке) 7,5	
9	Дизель сақтау орны	к у н г (контейнер)	6,0	
10	Фельдъегерлік-пошталық байланыс станциясы	бөлме	бір жұмыс орнына 7,5	
11	Байланыс торабы бастығының (байланыс бастығының) кабинеті	бөлме	7,5	
12	Байланыс торабы элементтері (станциясы, орталық) бастықтарының, байланыс бөлінісі командирінің жұмыс орны	алаң	бір адамға 7,5	
13	Байланыс торабы кезекші ауысымының	бөлме	7,5	

	жеке құрамын даярлау сыныбы			Байланыс торабы кезекші ауысымының бір білім алушысына
14	Зарядтау-техникалық база	үй-жай	бір зарядтау орнына 2,0	Үй-жай міндетті түрде ауа жіберу және сору желдеткішімен жабдықталады
15	Техникалық мүлікті, қосалқы бөлшектерді құрал-саймандар мен керек-жарақты сақтауға арналған қойма	бөлме	6,0	
16	Дәретхана	үй-жай	4,0	10 адамға бір унитаз, бір писуар, бір колжуғыш
Жеке орналасқан бөлімшенің байланыс пункті				
1	Байланыс пункті бойынша кезекші	бөлме	7,5	Үй-жайдың қосымша алаңы орнатылған байланыс құрал-жабдығына байланысты айқындалады, бұл ретте монтаждау және орнату бойынша техникалық талаптарды сақталу қажет
2	Радиоторап / телефон станциясы	бөлме	бір жауынгерлік бекетке 7,5	
3	Техникалық мүлікті, қосалқы бөлшектерді құрал-саймандар мен керек-жарақты сақтауға арналған қойма	бөлме	6,0	
Байланыс қоймасы				
1	Байланыс қоймасы	үй-жай	40	Байланыс қоймасында инженерлік мүлік, автоматтандыру мүлкі орналасқан кезде нақты қажеттігіне қарай қосымша алаң бөлінеді
Жөндеу орталығы (байланыс құрал-жабдықтарын жөндеу шеберханасы)				
1	Орталық жетекшісінің кабинеті	бөлме	7,5	
2	Байланыс құрал-жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету үй-жайы	бөлме	бір жұмыс орнына 7,5	

3	Электрмен қоректенетін құрылғыларды жөндеу және қызмет көрсету үй-жайы	бөлме	бір жұмыс орнына 7,5	Үй-жайлардың қосымша алаңы орнатылған байланыс құрал-жабдығына байланысты айқындалады, бұл ретте монтаждау және орнату бойынша техникалық талаптардың сақталуы қажет
5	Тексеруге (тестілеуге) арналған үй-жай	бөлме	бір жұмыс орнына 7,5	
6	Техникалық мүлікті, қосалқы бөлшектерді құрал-саймандар мен керек-жаракты сақтауға арналған қойма	бөлме	6,0	
7	Зарядтау-техникалық база	үй-жай	бір зарядтау орнына 2,0	Үй-жай міндетті түрде ауа жіберу және сору желдеткішімен жабдықталады
8	Арнайы даярлық сыныбы	үй-жай	бір оқитынға 7,5	Оқу сыныптарының қосымша алаңы оқу құрал-жабдықтары мен мүліктерін монтаждау үшін қажетті орындарды ескере отырып, қаралады
9	Дәретхана	үй-жай	4,0	10 адамға бір унитаз, бір писуар, бір колжуғыш
Оқу байланыс торабы				
1	Оқу байланыс торабы бастығының кабинеті	бөлме	7,5	Үй-жайдың қосымша алаңы орнатылған байланыс құрал-жабдығына байланысты жеке ееп бойынша қабылданады, бұл ретте монтаждау және орнату бойынша техникалық талаптардың сақталуы қажет
2	Оқу радио торабы	бөлме	бір оқу бекетіне 7,5	
3	Оқу телефон станциясы	бөлме	бір оқу бекетіне 7,5	
4	Оқу серверлігі	бөлме	бір оқу бекетіне 7,5	
5	Оқу кросстығы	бөлме	4,0	
6	Арнайы даярлық сыныбы	үй-жай	оқу то-бының бір оқи-тынына 7,5	Оқу сыныптарының қосымша алаңы оқу құрал-жабдықтары мен мүлкін монтаждау үшін қажетті орындарды ескере отырып, есептеледі
7	Жақын радиополигон	үй-жай	бір оқу бекетіне 7,5	Қосымша алаң оқу құрал-жабдықтары мен мүлкін монтаждау үшін қажетті орындарды ескере отырып, есептеледі

8	А л ы с радиополигон	үй-жай	бір оқу бекетіне 7,5	Қосымша алаң оқу құрал-жабдықтары мен мүлкін монтаждау үшін қажетті орындарды ескере отырып, есептеледі
9	О қ у электрмен коректендіру орны (байланыс объектісін үздіксіз кепілдендіріл ген электрмен коректендіру көзі)	үй-жай	бір оқу бекетіне 7,5	
10	Дизель сақтау орын	к у н г контейнер)	6,0	
11	Техникалық мүлікті, қосалқы бөлшектерді құрал-сайман дар мен керек-жарақт ы сақтауға арналған койма	бөлме	6,0	
12	Дәретхана	үй-жай	4,0	10 адамға бір унитаз, бір писуар, бір колжуғыш

XVIII. МЕДИЦИНАЛЫҚ ПУНКТЕРДІҢ ҒИМАРАТТАРЫ

Стационар

р/с №	Үй-жайлардың атауы	өлшем бірлігі	Медициналық пункттер үй-жайларының орын/келуші саны көрсетілген алаңы		
			5/15	10/30	20/60
1	Тексеру бөлмесі	бөлме	-	10,0	10,0
2	Науқастарға арналған санитарлық өткізу бөлмесі	1 блокқа	16,0	22,0	22,0
3	Науқастардың заттарын уақытша сақтауға арналған үй-жай	бөлме	-	4,0	6,0
4	2,3,4 кереуеттік палата	1 кереуетке	7,0	7,0	7,0
5	Жұқпалы ауруларға арналған дәретханасы, ваннасы және шлюзі бар 1 кереуеттік жартылай бокс	1 блокқа	22,0	22,0	22,0
6	1 кереуеттік тамбуры бар бокс	1 блокқа	-	-	27,0
7	Кезекші медициналық бикенің бекеті	1 бекетке	-	4,0	4,0
8	Дәрігердің кабинеті	1 кабинетке	10,0	10,0	10,0

9	Таңу бөлмесі	бөлме	-	-	22,0
10	Емдеу кабинеті	бөлме	12,0	18,0	18,0
11	Буфет	бөлме	10,0	10,0	15,0
12	Асхана	бөлме	10,0	10,0	15,0
13	Палаталарға арналған душы бар ванна бөлмесі	1 блокқа	-	-	10,0
14	Клизма жасау бөлмесі	бөлме	-	-	
15	Күндіз болу үй-жайы	бөлме	-	10,0	12,0
16	Персонал бөлмесі	бөлме	8,0	8,0	10,0
17	Дәрет ыдыстарын жууға, стерильдеуге, кленкаларды, тазалау заттарын жууға және кептіруге арналған үй-жай	бөлме	-	8,0	8,0
18	Кір киімді уақытша сақтауға арналған үй-жай	бөлме	2,0	4,0	4,0
19	Таза киімді сақтауға арналған қойма	бөлме	2,0	2,0	4,0
20	Медициналық қалдықтарды уақытша сақтауға арналған қойма	бөлме	-	4,0	6,0
21	Науқастарға арналған дәретхана	1 блокқа	3,0	3,0	3,0
22	Персоналға арналған дәретхана	1 блокқа	3,0	3,0	3,0
Дәріханасы бар амбулатория					
23	Киім ілу және тіркеуге алу, күту орындары бар вестибюль	бөлме	8,0	9,0	18,0
24	Дәрігердің кабинеті	бөлме	-	-	12,0
25	Бастықтың кабинеті (дәрігердің кабинеті)	бөлме	12,0	12,0	12,0
26	Емдеу кабинеті	бөлме	18,0	18,0	18,0
27	Таңу бөлмесі	бөлме	22,0	22,0	22,0
30	Стоматологиялық кабинеттер (терапевтік және хирургиялық)	1 кабинетке	14,0	14,0	14,0
31	Физиотерапевтік кабинет	1 кабинетке	15,0	18,0	36,0
32	Электрокардиография кабинеті	1 кабинетке	16,0	18,0	36,0
33	Амбулаториялық және стационарлық зертхана	1 блокқа	15,0	18,0	24,0
34	Персонал бөлмесі	бөлме	-	8,0	10,0
35	Дәріхана	1 блокқа	52,0	59,0	67,0
36	Кезекші дәрігердің бөлмесі	бөлме	-	12,0	12,0
37	Шешіну және фотобөлмесі бар флюорография кабинеті	1 блокқа	36,0	36,0	36,0

38	Асқазан безі зертханасы	бөлме	-	10,0	10,0
39	Далалық киім-кешек пен мүлікті сақтауға арналған үй-жай	бөлме	8,0	8,0	10,0
40	Тазарту заттарын сақтауға арналған үй-жай	бөлме	4,0	4,0	4,0
41	Науқастарға және персоналға арналған жеке дәретханалар	1 блокқа	3,0	3,0	3,0
42	Ультрадыбыстық диагностика кабинеті	1 кабинетке	16,0	18,0	36,0
43	Эндоскопиялық кабинет	1 кабинетке	16,0	18,0	36,0
44	Гипербариялық оксигенация кабинеті	1 кабинетке	16,0	18,0	36,0
45	Емдік дене шынықтыру кабинеті (зал)	1 кабинетке	36,0	36,0	36,0
46	Массаж жасауға арналған кабинет	1 кабинетке	12,0	12,0	12,0

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК